

Scenariusz lekcji plastyki w klasie piątej szkoły podstawowej

Temat: Dwa style w sztuce średniowiecza: romański i gotycki.

Autor: Elżbieta Witkiewicz

Cele lekcji: *Uczeń po zajęciach potrafi:*

- określić ramy czasowe okresu romańskiego i gotyckiego w sztuce,
- rozpoznać typowe cechy wytworów sztuki średniowiecznej,
- wymienić przykłady wytworów sztuki romańskiej i gotyckiej z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury,
- wyjaśnić znaczenie stylu w sztuce,
- wyjaśnić terminy: *styl, romanizm, gotyk, kontrapost, miniatura, inicjał, portal, tapiseria, relikwiarz, łuk półkolisty, łuk ostry, tryptyk, maswerk, Piękna Madonna, pieta, ołtarz szafiasty, monstrancja, witraż*,
- wykorzystać zdobyte na lekcji wiadomości uzupełniając zadania zamieszczone w kartach pracy.

Metody:

- aktywizująca: mapa mentalna
- rozmowa nauczająca,
- praca z materiałem ilustracyjnym,
- praca z kartą pracy.

Formy pracy :

- indywidualna,
- w grupach,
- zbiorowa.

Środki dydaktyczne :

- podręcznik *Do dzieła!* dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era
- prezentacja multimedialna przygotowana przez nauczyciela,
- film „Drzwi Gnieźnieńskie - Drzwi Świętego Wojciecha”,
- karty pracy

TOK LEKCJI :

Faza wprowadzająca:

Sprawy organizacyjno - porządkowe:

- sprawdzenie obecności,
- przedstawienie celu i formy zajęć,
- zapisanie tematu lekcji na tablicy i w zeszytach

Faza realizacyjna:

Nauczyciel :

zapowiada, że celem lekcji będzie poznanie sztuki średniowiecznej oraz zaobserwowanie różnic między cechami stylów romańskiego i gotyckiego. Pyta uczniów o ich skojarzenia z pojęciem styl. Następnie wyjaśnia znaczenie stylu w sztuce na podstawie informacji ze str. 22 podręcznika.

W oparciu o tekst zamieszczony na str. 22 oraz prezentację, charakteryzuje średniowiecze i informuje, że w sztuce tej epoki wyodrębnia się dwa style: romański i gotycki. Dopełnieniem prezentacji jest film „ Drzwi Gnieźnieńskie - Drzwi Świętego Wojciecha” zrealizowany z wykorzystaniem współczesnych technik filmowych, dzięki którym ożywiono jeden z najcenniejszych zabytków polskiej sztuki romańskiej.

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=cs9X2RiKb2E>, dostęp: 24.04.2019

Uczniowie:

zostają podzieleni na dwie grupy: „romanizm” i „gotyk”. Następnie wewnątrz tych grup nauczyciel wyłania mniejsze zespoły, którym przydziela poszczególne zagadnienia: malarstwo, rzeźba, architektura, sztuka użytkowa.

Uczniowie:

notują z podręcznika (str. 20 - 22) wiadomości dotyczące danych dziedzin sztuki w odniesieniu do przydzielonego stylu.

Nauczyciel

rysuje na tablicy schemat mapy mentalnej. W jej centrum umieszcza hasło sztuka średniowieczna, a dalej pojęcia: sztuka romańska oraz sztuka gotycka.

Uczniowie

reprezentujący poszczególne zespoły wpisują przy właściwych dziedzinach sztuki opracowane wcześniej wiadomości.

Przykładowy uzupełniony schemat mapy mentalnej

Źródło: Nowa Era, Do dzieła, klasa V, Materiały dla nauczyciela, dostęp: 24.04.2019

Faza podsumowująca

Uczniowie:

razem z nauczycielem omawiają powstałą mapę mentalną – wskazują różnice między cechami stylów romańskiego i gotyckiego.

Nauczyciel:

w ramach podsumowania prezentuje uczniom reprodukcje średniowiecznych dzieł sztuki z różnych dziedzin: malowideł i obrazów, rzeźb, całych budynków oraz poszczególnych elementów architektonicznych (sklepienia, łuki, kolumny, okna, portale). Uczniowie przyporządkowują dane obiekty do stylu romańskiego bądź gotyckiego.

Nauczyciel:

- ocenia pracę uczniów,
- zadaje zadanie domowe: karty pracy , dzięki którym uczniowie utrwala wiadomości z lekcji,
- omawia materiały potrzebne na następną lekcję (uczniowie wykonają rysunek katedry gotyckiej z zaakcentowaną rozetą).

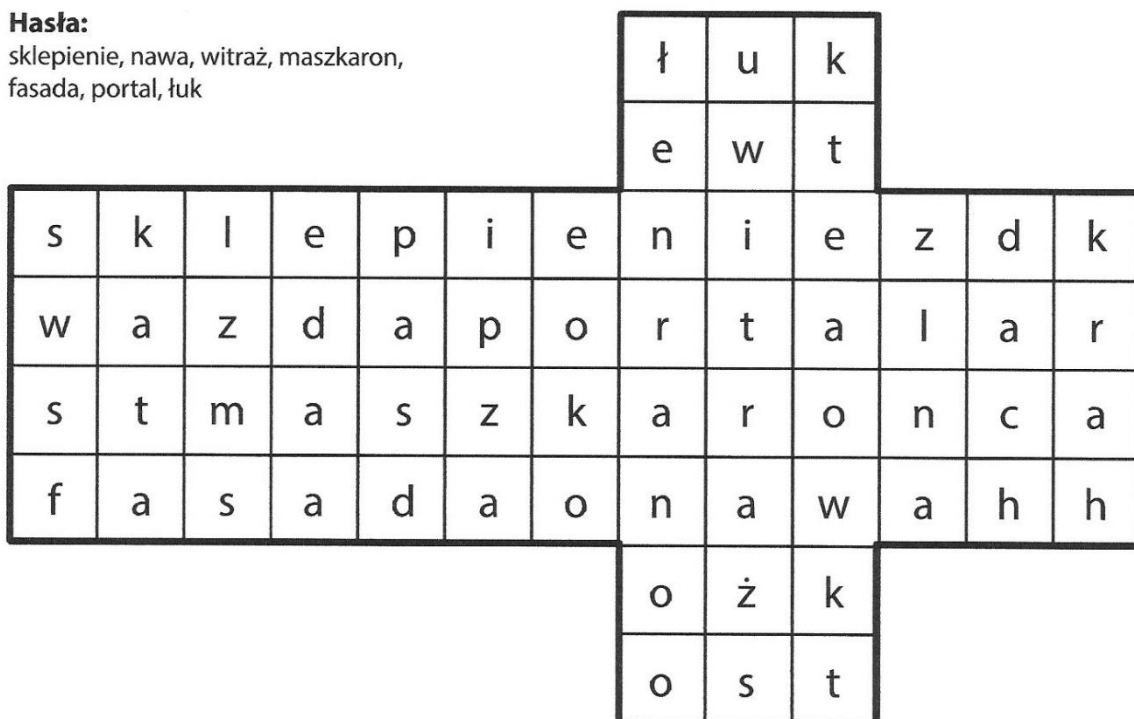
Karty pracy dla uczniów:

UWAGA: karty można wykorzystać także na lekcji, jako formę utrwalenia wiadomości.

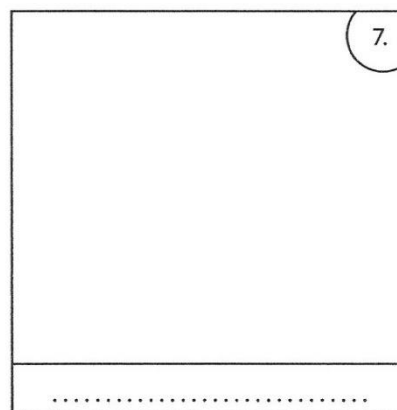
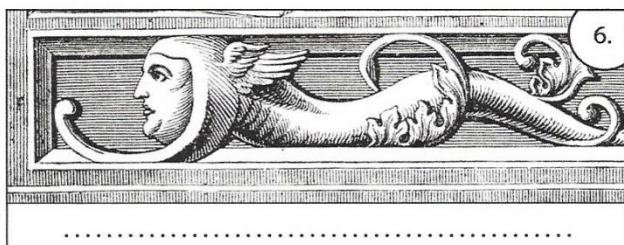
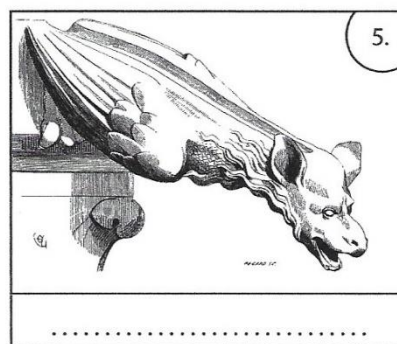
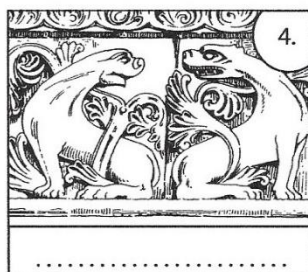
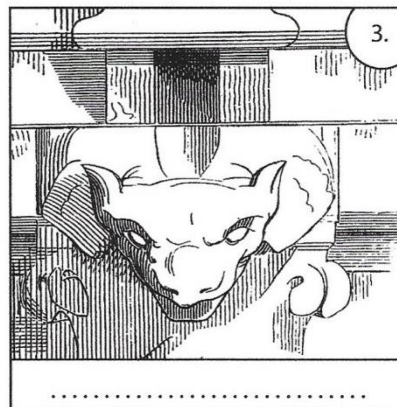
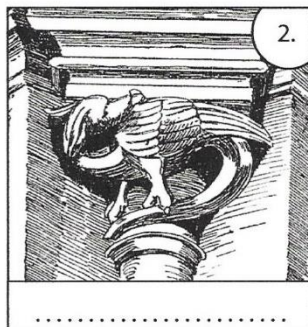
1. Na lekcji poznałeś pojęcia związane z budynkiem kościoła. Odnajdź je w diagramie. Ma on kształt krzyża łacińskiego, czyli takiego, którego jedno ramię jest krótsze od drugiego. Średniowieczne kościoły często budowano właśnie na planie krzyża łacińskiego. Wyrazy są pisane pionowo i poziomo.

Hasła:

sklepienie, nawa, witraż, maszkaron,
fasada, portal, łuk

2. W średniowiecznym kościele spotkać można wiele dziwnych zwierząt i fantastycznych stworzeń – to gargulce, maskarony i inne bestie. Wszystkie one ukrywają się na kolumnach, na ścianach, obok wejścia i na dachu świątyni. Przypatrz im się uważnie i spróbuj je nazwać. Jeśli jakiś stwór jest Ci nieznany – sam wymyśl jego nazwę. W wolnym polu narysuj swojego, własnego potwora łącząc różne znane Ci zwierzęta.

CIEKAWOSTKA:

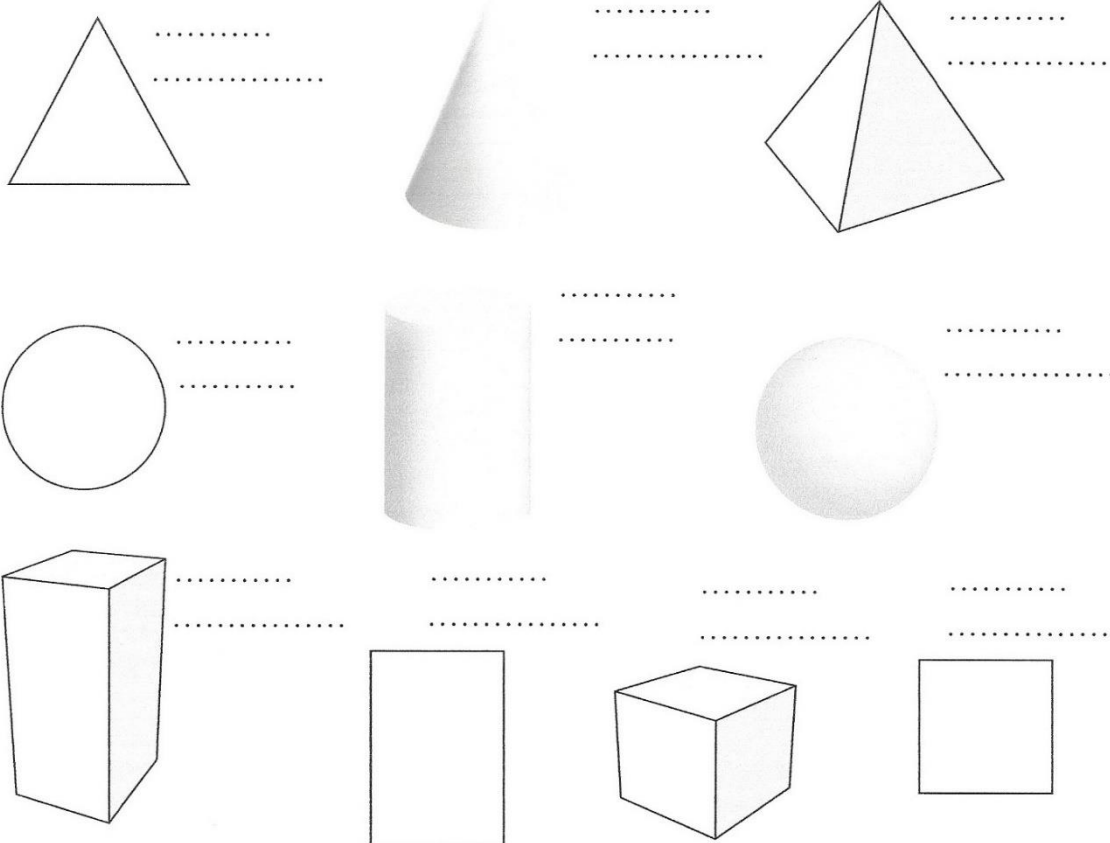
Zwierzęta, które powstały z połączenia różnych gatunków naprawdę można spotkać! Takie dziwne zwierzęta nazywamy hybridami, np.:

- klacz konia + osioł = MUŁ
- zebra + koń = ZEBRULA
- świnia + dzik = ŚWINIODZIK
- wilk + pies = WILCZAK
- lew + tygrysica = LEGRYS
- tygrys + lwica = TRYGLEW

3. Przyjrzyj się „potworowi” z rysunku 5. Takie rzeźby znajdziesz wysoko na dachu, tuż przy rynnie. Ich cielsko i paszcza tworzą rurę, przez którą wypada deszczówka z dachu. Uporządkuj litery od najmniejszej do największej, a dowiesz się jak się nazywa taki stwór, wypluwający wodę z dachu.

ZygC_raz

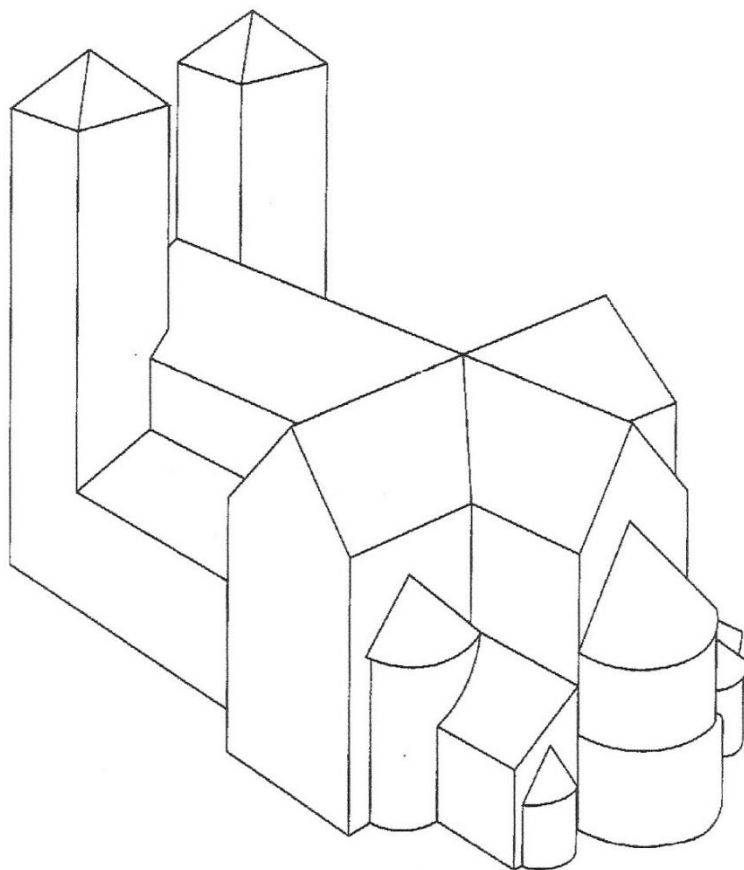
4. Poniżej znajdują się rysunki figur geometrycznych (są płaskie, mają dwa wymiary) oraz brył geometrycznych (mają trzy wymiary). W średniowiecznych (romańskich) budowlach łatwo rozróżnić bryły, z których stworzono budynek.
Przy rysunku wpisz literkę **F**, jeśli jest to figura; literkę **B**, jeśli jest to bryła. Pokoloruj każdą z brył. Czy znasz nazwy tych figur i brył? Wpisz je również przy rysunku.

BRYŁY: kula, prostopadłościan, ostrosłup, stożek, sześcian, walec

5. Teraz przyjrzyj się rysunkowi przedstawiającemu kościół romański. Jakie bryły rozpoznajesz? Pokoloruj je na takie same kolory, jakie wybrałeś dla każdej bryły w zadaniu poprzednim.
UWAGA: Niektórych brył nie widać w całości.

Jakie bryły widać na rysunku?

.....
.....

Źródło: Projekt edukacyjny: *Architektura w pudełku*, Muzeum Architektury we Wrocławiu;
<http://ma.wroc.pl/pl/edukacja/materialy-edukacyjne/cykl-architektura-w-pudelku/> dostęp:
24.04.2019

Propozycja ćwiczenia plastycznego: *Katedra gotycka z rozetą*, prace wykonane przez uczniów klasy V a Zespołu Szkolno - Przedszkolnego nr 7 w Poznaniu.

